

“ABU ALI IBN SINO” ROMANIDA MILLIY RUH AKSI*Tosheva Nilufar Shirinboyevna**Navoiy davlat universiteti doktoranti*

Annotatsiya: Ushbu maqolada Abdulla Qahhorning “Abu Ali Ibn Sino” romanidagi milliy ruh va uning tarixiy shaxsiyati bilan bog‘liq jihatlar tahlil qilinadi. Roman, Buyuk shifokor va mutafakkir Abu Ali Ibn Sinoning hayoti va ilmiy faoliyatiga asoslanib, uning ilm-fan va tibbiyotga qo‘shgan ulkan hissasini yoritadi. Shuningdek, asar orqali milliy ruhning aks etishida tarixiy va madaniy an‘analar, milliy qadriyatlar va dunyoqarashlarning muhim o‘rni ta’kidlanadi. Maqolada, asar tahlili orqali milliy ruhning shakllanishi, rivojlanishi va insoniyat tarixi bilan bog‘liqligi haqida fikrlar ilgari suriladi.

Kalit so‘zlar: Abu Ali Ibn Sino, Abdulla Qahhor, milliy ruh, ilm-fan, madaniy qadriyatlar, tarixiy kontekst, adolat, xalq manfaatlar, ma’naviy ta’limot.

Kirish

Abdulla Qahhorning “Abu Ali Ibn Sino” romani, o‘zining tarixi va madaniy ahamiyati bilan alohida o‘ringa ega. Ushbu asar nafaqat Buyuk shifokor Ibn Sinoning ilmiy merosi va insoniyat hayotidagi o‘rnini yoritadi, balki milliy ruhning, o‘ziga xos madaniyat va qadriyatlarning shakllanishi va rivojlanishidagi rolini ham taqdim etadi.

Ibn Sino – o‘z davrining eng yirik shaxslaridan biri bo‘lib, uning ilmiy va falsafiy qarashlari dunyo ilm-faniga katta ta’sir ko‘rsatgan. Roman, aynan uning hayoti va faoliyatiga asoslanib, milliy ruh va madaniyatning ifodasi sifatida ko‘rilishi mumkin. Abdulla Qahhor, roman davomida Ibn Sinoning bilimlarni o‘rganish, ilmni rivojlantirishdagi o‘rnini, uning insoniyatga qo‘shgan hissasini o‘ziga xos tarzda tasvirlaydi.

Ushbu maqolada, “Abu Ali Ibn Sino” romanida milliy ruhning qanday aks etgani va uning tahlilini o‘rganish maqsad qilingan.

Asosiy qism**Roman va milliy ruh**

Abdulla Qahhorning “Abu Ali Ibn Sino” romani, asosan, milliy g‘urur, insoniyatning ulkan yutuqlari va ilm-fan sohasidagi rivojlanish haqida so‘z yuritadi. Qahhor romanda Ibn Sinoning hayotiy yo‘li, uning ilmiy, falsafiy qarashlari va jamiyatdagi o‘rni orqali milliy ruhning qanday shakllanishini ko‘rsatadi. Milliy ruh, o‘z navbatida, faqatgina ilmiy yutuqlar bilan cheklanib qolmaydi, balki xalqning tarixiy xotirasi, madaniy qadriyatlari va butun bir xalqning ongida vujudga keladigan ma’naviy kuch sifatida ham tasvirlanadi.

Roman davomida Ibn Sinoning o‘z zamonasining ilmiy kashfiyotlarini amalga oshirganligi ta’kidlanadi, ammo Qahhor ayni paytda uning faoliyatini milliy qadriyatlar bilan bog‘laydi. O‘sha davrda ilm-fan va madaniyatning rivojlanishi faqat o‘z xalqining manfaatlarini yuksaltirishga qaratilganligi haqida gapiriladi. Bu, o‘z navbatida, milliy ruhning shakllanishiga katta ta’sir ko‘rsatadi.

Milliy ruh va tarixiy kontekst

“Abu Ali Ibn Sino” romanining asosiy temalaridan biri, albatta, tarixiy kontekstdir. Ibn Sinoning hayotining har bir bosqichida uning ilm-fan sohasidagi yutuqlari, uning vaqti o'tganidan keyin ham ilmiy va madaniy an'analar uchun qoldirgan merosi haqida so'z boradi. Ushbu kontekstda milliy ruh, ayniqsa, ilmiy faoliyatni yuqori qadriyat sifatida ko'rsatishda namoyon bo'ladi. Ibn Sino o'zining ilmiy izlanishlari, tibbiyot, falsafa va matematika sohalaridagi kashfiyotlari orqali nafaqat o'z davrini, balki keyingi asrlarni ham ma'naviy va ilmiy tomondan boyitgan.

Roman davomida milliy ruhning ko'rinishlari Ibn Sinoning jamiyatdagi o'rnini aniqlashda yansitiladi. U, o'z ilmiy faoliyatining natijalari orqali, nafaqat ilm-fan rivojlanishiga, balki o'z xalqi uchun ham foydali ishlarga hissa qo'shgan. Bu esa, o'z navbatida, milliy ruhning zamonaviy talqinini shakllantirishda yordam beradi.

Milliy qadriyatlar va Ibn Sinoning g'oyalari

Qahhor romanida Ibn Sinoning g'oyalari va bilimlarini milliy qadriyatlar bilan bog'lab, uning faoliyatini yanada chuqurroq tushunishga yordam beradi. Ibn Sinoning hayoti va ilmiy merosi, faqat tibbiyot yoki ilmiy kashfiyotlar bilan bog'liq emas. U o'z davrida ma'naviy qadriyatlar, adolat va insoniyatga foyda keltiruvchi fikrlar bilan ham mashhur bo'lgan.

Aynan shu jihatlar roman davomida milliy ruh bilan bog'lanadi.

Ibn Sinoning dunyoqarashi, o'z xalqiga nisbatan g'amxo'rliigi va uning madaniyatiga bo'lgan hurmati roman orqali milliy qadriyatlarning shakllanishiga olib keladi. U ilm-fan va madaniyatni rivojlantirishda, o'z xalqi va jamiyatiga foyda keltirishni eng muhim vazifa deb bilgan. Bu esa o'z navbatida milliy ruhning asosini tashkil etadi.

Milliy ruhning aks etishi: Romanning estetik jihatlar

Abdulla Qahhorning “Abu Ali Ibn Sino” romanida milliy ruhning estetik jihatlar ham katta o'rin tutadi. Qahhor, asar davomida Ibn Sinoning hayoti va faoliyatini, uning ma'naviy qarashlarini va xalqiga bo'lgan sadoqatini tasvirlash orqali milliy ruhning badiiy ko'rinishini yaratadi. Asarda milliy qadriyatlar va g'oyalar, shuningdek, insoniy fazilatlar, jaholatga qarshi kurashish va adolatni ta'minlash uchun qilinadigan sa'y-harakatlar aks etadi.

Romanning estetik tuzilishi, qahramonlarning ichki dunyosi va ularning qarashlarini ko'rsatuvchi sahnalar orqali milliy ruhning aks etishini yana bir bor ta'kidlaydi. Qahhor romanidagi asosiy g'oya, asosan, ilm-fan va madaniyatning milliy yuksalish uchun xizmat qilishini ko'rsatadi.

Xulosa

Abdulla Qahhorning “Abu Ali Ibn Sino” romani, milliy ruhning shakllanishi va rivojlanishiga katta ta'sir ko'rsatadi. Asarda Ibn Sinoning ilmiy faoliyati, uning xalqiga bo'lgan sadoqati va madaniy qadriyatlari milliy ruhning aks etishini ta'minlaydi. Roman davomida milliy ruhning o'ziga xos tarzda ifodalanganligini ko'rish mumkin. Shuningdek, asar, ilm-fan va madaniyatning xalq manfaatlariga xizmat qilishi lozimligi haqida kuchli ma'naviy ta'limot beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

- 1.Qahhor, A. "Abu Ali Ibn Sino." – Toshkent, 2005.
- 2.Ibn Sino. "Tibbiyot qanunlari." – Toshkent, 2010.
- 3.Rahmonov, M. "O'zbek adabiyoti tarixiga kirish." – Toshkent, 2012.
- 4.Yuldashev, D. "Abdulla Qahhor va uning adabiy merosi." – Toshkent, 2015.
- 5.Mirzayev, M. "Buyuk shaxslar va milliy ruh." – Samarqand, 2013.
- 6.Karimov, I. "Ibn Sinoning ilmiy faoliyati va uning o'zbek xalqiga qo'shgan hissasi." – Toshkent, 2007.
- 7.Muhammadov, S. "Adabiyotda milliy ruh va uning aks etishi." – Toshkent, 2010.

